

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialne demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglesi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Zamujeni meseci.

Gospoda viteza Seidlerja bodo tudi njegovi mame-luki komaj smatrali za državnika. Toda možu, kateremu je v tako težkih časih povrženo vodstvo državne usode, moramo pripisovati, tudi ako se tako podcenjujemo njegove zmožnosti, vendar vsaj najmanjši čut odgovornosti, da bi si pri vsakem politično usodo države določujočem dejanju poprej napravil sliko, kaj hoče z njim doseči ter da bo pozneje dajal odgovor, ali kako je tudi dosegel nameravani cilj. In sedaj se vprašamo: Ali je gospod Seidler kaj razmišljal, kaj bi utegnil doseči, ko je izločil parlament? Ko se je dne 15. marca vršila zadnja seja v državnem zboru, je bilo na tem, da se praznujejo kratke velikonočne počitnice. Zbornični predsednik dr. Gross je izrecno izjavil, da se skliče prihodnja seja pismenim putem in da naj bi tudi še med odmorom delali odseki. Vsakdo je mislil, da se sredi aprila skliče prihodnja seja. Toda dne 6. aprila, kateri dan bi se morali odseki sestati k delu, je minul in sklicanje državnega zbora se je preložilo od 15. na 23. in od 23. na 30. aprila in nazadnje se je dne 4. maja dogodilo.

Kaj naj bi se doseglo z odgoditvijo? V konferenci načelnikov je izjavljal gospod Seidler, da od kake izločitve parlamentarizma ne more biti govora. Rok odgoditve je tako odmerjen, da bo ostal še čas za poletne počitnice, ko se parlamentarično rešijo državne potrebe. Gre predvsem za pot, kako priti preko trenutne situacije. Vlada je dala razglasiti, da bodo odmori razprav omejeni na tako kratko dobo, da bo mogoče, rešiti se pred poletnim odmorom državne potrebščine. Kako so se izpolnile obljube, dobro vemo. Ne le, da se zbornici ni dala nobena prilika, da bi še pred poletnimi počitnicami rešila državne potrebščine, predvsem proračun, se je zbornica sklicala šele, ko je stari budgetni provizorij že potekel. Ministrski predsednik se je izkušal izgovarjati, da utegnejo Čehi in Jugoslovani razbiti parlament. Že v tej pogojni obliki je bil ta izgovor neresničen in je popolnoma odpadel, ko so kmalu na to izjavili Čehi, da nočejo ne le motiti parlament, temveč zahtevajo celo njegovo klicanje. Najmanj od tega trenutka dalje je bila vsaka nadaljnja odgoditev parlamenta namembna izločitev, za katero treba utemeljiti.

Kot vzrok odgoditve je ministrski predsednik navedel, da hoče poizkusiti, razvozljati politični voz in ustvariti kolikor mogoče parlamentarično situacijo. Vlada je izjavila, da bo porabila vso svojo moč v to, da reši gospodarska, zlasti prehranjevalna vprašanja in pride iz kritičnega momenta. Kako je to izpolnila, nam je v dokaz krajsanje kruha.

Toda, če se že ne oziramo na to, da odgoditev ne pospešuje rešitve prehranjevalnega vprašanja, ki je bila torej iz tega vidika nepotrebna, najdemo, če raziskujemo politične utemeljitve za odgoditev prav isto. Kaj se je sploh izpremenilo izza 14. maja, kakor da je situacija dandanes še zamotanejša, kot takrat. Gospod Seidler je dne 4. maja zahteval jamstvo, da se dovolijo takomimovane »državne potrebščine«, predvsem proračun. Toda ta jamstva ima danes še mnogo manj kakor takrat. Takrat se Poljaki še niso tako postavljali po robu, in je bilo mogoče, da se jih pridobi vsaj za abstinenco. Od krakovskih sklepov pa je izključeno, da bi Poljaki dovolili Seidlerjevi vladi tudi le proračunski provizorij. Takrat so bili Čehi odločeni za najskrajnejšo opozicijo. Ali se je od takrat kaj izpremenilo na tem? Ali je njihovo stališče morda od praških dogodkov postalo drugačno? Ali so morda Jugoslovani za to, da zavzemo v parlamentu stališče, ki bo všeč Seidlerju ali Burianu?

Če se že od tega, s čimer je vlada prej utemeljevala odgoditev, ni izpremenilo v teh dveh mesecih ničesar, tedaj tudi vlada ni storila ničesar, da bi izsilila kako izpremembo ali da bi poizkusila »razvozljati politični voz«. Edino, kar se je doseglo z dvamesečno odgoditvijo, je to, da sta minula dva dragocena meseca, v katerih bi bil utegnil priti parlament vsaj do dela. Vsekakor bo sedaj parlament, porabil precej časa, da zopet le pride na ono stališče, ki ga je imel dne 4. maja. Ako bi bil ostal parlament 4. maja, ali vsaj 15. marca, skupaj, tedaj bi mogel v teh dveh ali štirih mesecih opraviti dokaj stvarnega dela, — pomislimo, kaj bi bili lahko tudi odseki v teh mesecih storili —, in prav vsled stvarnega dela bi bilo mogoče, da bi se ugledala pot zblizanju, kolikor

je sploh mogoče. Pa bi se vsaj dogovori med strankami in dogovori med vlado in narodi za štiri mesece spravili v tir. In vsi vzroki, katere se je navajalo za odgoditev, niso bili pošteno mišljeni, temveč naj bi se le namen, da se reši parlamenta, prikri, tako tudi sklicanje parlamenta ne izvira iz čistih namenov, temveč za njimi se skriva načrt, da se vlada brez parlamenta. In pri tem načrtu, ki ogroža koristi ljudstva kar najbolj, se nemško-meščanske stranke postavljajo kot branitelji sistema.

Vprašanje vzhodne Evrope.

Nova vzhodna Evropa nastaja, ne morda Evropa nemškega imperializma ali avstrijskih žandarmov; zakaj otročje in smešno bi bilo mnenje, da je mogoče nadomestiti ruski carizem z vrsto nemških oblastnežev in pruskih žandarmov. Pred več kakor sto leti je poskusil že Napoleon, ustanovljati umetnim putem države in državnice in jih izročati posameznim sonodnikom in prijateljem — pa tisti čas je bilo to že še mogoče, ker je bilo to v duhu časovnih tendenc. Danes pa je gospodarski ustroj in ljudski razvoj povsem drugačen, zato so vse take in podobne mahinacije z živimi deli evropskega prebivalstva neizvedljiva stvar. Za trajno neizvedljiva. In če bi že bilo mogoče tu ali tam vriniti v kaki državnici tujega kralja, bi se moral ta prilagoditi razmeram in okolici nove domovine, ali pa bi moral pobrati šila in kopita ter gledati, da pride, od koder je prišel. To nam dovolj jasno izpričujeta zgleda Rumunije in Grčije.

Kakšen bo bodoči razvoj vzhodne Evrope? Velike ruske države ni zedinjevala le centralistična vlada, ki je imela svojega nositelja v carju, tudi ne le stoletna politična enotnost države; politična skupnost ni ustvarila le trdno gospodarsko skupnost, začnato ideologijo. Vsak Rus in Nerus države se je čutil državljana mogočne državne tvorbe, in če ni družilo prebivalcev drugega, je bila to enotna, skupna birokracija: To je bilo v onih časih, ko posamezni ruski deli niso imeli še nobene gospodarske skupnosti, ampak jih je izezala le omenjena birokracija. Tedaj bi bilo še mogoče eventualno razcepljeni in od ruskega državnega trupla odtrgani deli tvorili celote zase, ne da bi bil njihov obstoj ogrožen in nemogoč. Seveda je bilo mogoče to le v čisto agrarski Rusiji, kakršna je bila nekdanj.

Danes pa imata Poljska in Livonska že zelo razvito industrijo, ki je navezana na izvoz v Rusijo. Za Nemčijo bi ta industrija že radi tega ne mogla biti merodajna, ker ji stoji nasproti mnogo bolj razvita saška industrija, dasi je še več drugih vzrokov, ki govore za to. Pa ne le Poljska in Livonska, tudi Velika Rusija in Ukrajina imata že tako razvito industrijo, da sta navezani druga na drugo. Odesa ni le pristanišče za Ukrajino, ampak tudi za Veliko Rusijo, Sibirija bo morala sprejeti v svoje ogromno ozemlje velikanske množice ruskega prebivalstva, ki v domovini ne bo našlo dovolj kruha in dela, vsaj dokler ne bo odpomogla temu industrijalizacija ruske države. Tudi če dobe ruski kmetje vso zemljo, bo vendar preveč rok in pre malo dela. Ker ni dovolj industrije, ostane le še — izseljevanje kot edina rešilna pot. Kam? V Sibirijo. Amerika se bolj in bolj zoperstavlja kolonizaciji. — Vse to so one niti in vezli, ki združujejo posamezne dele Rusije.

Tem tendencam nasprotujejo druge, med katerimi igra največjo vlogo narodnostna tendenca. Vsak del nekdanje Rusije, ki čuti v sebi jezikovno in narodnostno posebnost, si skuša priboriti lastno državnost. Predvsem Poljska in Finska, ki sta že imeli svoj čas svojo samostojnost, si prizadevata postati neodvisni. Med vojno se je razvil in ojačil tudi nacionalni čut Ukrajine. Čim je nastala revolucija, se je

odtrgalo od skupne ruske države nebroj manjših delov, posebno obmejnih, ki so takoj tvorili svoje republike. Toda vse te so le začasne državnosti, posledice notranjih gibanj in zmed in pomanjkljive uprave. Tuje orožje jih je odcepilo od velike države in sedaj so sitale naenkrat tu, ne zavedajoč se prav, kaj sedaj. In tako so ustanovili ti posamezni deli svojo neodvisnost. Njih posedujoči razredi pa so iskali za slombe in varstva glavno pri Nemčiji, da jih obvaruje pred revolucijo, pred boljševarizmom, pred razdelitvijo posestev in zemlje, pred novim socializmom. Tako se borijo med seboj štiri tendence: Gospodarske razmere in pridobljena ideologija hočeta enotno Rusijo, narodnostne potrebe silijo po državni neodvisnosti. Zmagovalni meč zahteva odcepitev od Rusije, razredne koristi posedujočih, predvsem posestnikov zemlje zahteva priklonitev nemški reakciji. Ta zadnja tendenca bo oblikovana seve glavno od izida vojne. Zopet opozarjamo na Napoleonove ustanovitve držav, ki so po zatonu njegove slave izginile brez sledu. Naspotno bota vodili prvi dve tendenci do ustanovitve narodnih držav, ki bodo trdno združene po pogodbah — po prosti trgovini, prometni skupnosti in gospodarski zakonodaji — ali pa do ustanovitve zvezne države, do ruskih zedinjenih držav. Eno ali drugo: Državna zveza ali zvezna država. Ako bo hotela biti nova zveza držav vzhodu protiutež ostali Evropi, bo morala biti v prvi vrsti sposobna za bojno organizacijo, kar pa zopet zahteva močno zvezo. Tako bo zvezna država skoroda posledica razmer, ki bodo nastale po vojni. In prav gotovo bo cela vrsta zadev med temi državami, ki bodo vsem skupne. Zato bo treba tudi vsem skupnega organa. Za ostale zadeve pa bodo zadostovali in odločevali narodni parlamenti. Izvzemši Poljsko se razmere na vzhodu v tej smeri resnično tudi razvijajo. Ne zato, ker bi bila ta rešitev morda najboljša, ampak ker silijo razmere k temu. Kdor pazno zasleduje razvoj v Zapadni Evropi, vidi nastajati Zedinjenje ruske države.

(Po »Kampfu«).

Politični pregled.

— **Pred sestankom parlamenta.** Z Dunaja dne 15. julija poročajo: V parlamentarnih krogih vlada veliko zanimanje, zakaj so bili v soboto ponoči prvzaprav sklicani načelniki klubov k ministrskemu predsedniku vitezu Seidlerju. Zakaj je ministrski predsednik dr. Seidler tako naglo in ob tako pozni uri poklical k sebi klubove načelnike in jih držal pri sebi, ne da bi počakal pondelj-kove seje klubovih načelnikov, ki je sklicana za peto uro popoldne, še sedaj ni pojasnjeno. Govori se dalje, da so se vršila poprej z nemškimi nacionalci posvetovanja o mirovnem delovanju in mirovnihih izgledeh, o katerih pa se varuje najstrožja tajnost. — Uradno se je izdalo naslednje poročilo: V soboto zvečer se je vršila pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju seja klubovih načelnikov gosposke in poslanske zbornice, ki je bila proglašena za tajno in se je tikala orientacije o položaju glede razvoja državnozbornskega zasedanja.

— **Češki »Narodni odbor«.** Po dolgih pogajanjih se je konstituiral češki »Narodni odbor«. Za predsednika je bil izvoljen dr. Kramář, za podpredsednika poslanec Klofač in načelnik agrarcev Švehla, za tajnika dr. Soukup. »Narodni odbor« je izdal na češki narod manifest, v katerem zahteva, naj se združijo vse narodne sile.

— **Državna stranka.** Kakor smo svojedobno poročali, se je v avstrijski gosposki zbornici osnovala nova stranka, ki si je nadela ime »Državna stranka«. Nova stranka se je predvčerajšnjim konstituirala ter soglasno odobrila strankin program. Stranka izjavlja, da je v svrhu krepkega kulturnega, političnega in gospodarskega razvoja Avstrije potrebna preosnova ustavnega in upravnega ustroja. Bistveno vsebino avstrijske državne misli išče stranka v združenju enakopravnih in neodvisnih narodnih plemen v državno enoto, ki je dolžna vsa

plemena podpirati v svobodnem razvoju njihove narodne in kulturne posebnosti. Jedro nove stranke so češki člani gosposke zbornice.

— **12 milijardna vojna kreditna predloga.** Vlada bo predložila državnemu zboru načrt finančnega zakona o upravnem letu 1918/19. Načrt je sestavljen za dobo šest mesecev in se krije z zadnjim tačas veljavnim proračunskim provizorijem. Izhajajoč iz morebitne kreditne potrebe v prihodnjih šestih mesecih, zahteva vlada dovoljenje, da naj se vsled vojne povzročeni izdatki nabavijo s kreditnimi operacijami do zneska 12.000 milijonov. Ker v upravnem letu 1917/18 ni prišlo do finančnega zakona, se mora naknadno odobriti pravna podlaga za računski sklep tega upravnega leta.

— **Medicinska fakulteta v Zagrebu.** Na predvčerajšnji seji hrvatskega sabora je bila v prvem branju soglasno sprejeta zakonska osnova, s katero se ustanavlja medicinska fakulteta na zagrebškem vseučilišču. Faktično se je omenjena fakulteta že aktivirala in so se predavanja že letos pričela.

— **Dogodki ob Piavi.** O dogodkih ob Piavi bo poljska zbornica razpravljala v tajni seji, katero lahko predlaga ali zbornični predsednik sam, ali pa petdeset poslancev. Za sklepanje o tajnosti seje zadostuje pritrđilo navadne večine.

— **Cadorna, Porro in Capello odstavljeni.** Kakor poroča rimski uradni list, so bili generali Cadorna, Porro in Capello stavljani na dispozicijo in so izgubili čin in dohodke kot armadni poveljniki. Tudi general Cavaciocchi je bil stavljani na dispozicijo. To je posledica italijanskega poraza pri Kobaridu.

— **Morilci grofa Mirbacha aretovani.** Kakor poroča hrvojavka »Exchange Telegraph«, so morilci nemškega poslanika grofa Mirbacha že pod ključem.

— **Ententne čete na murmanskem obali.** Iz Rotterdam se »Az Estu« poroča, da bodo ententne čete na vsak način branile murmansko obrežje. Iz Anglije pošljejo v najkrajšem času nove čete v Ledeno morje.

— **Nova ofenziva na zapadu.** Včeraj se je raznesel glas, da je na zapadni fronti pričela nova mogočna ofenziva nemških armad. »Secolo« poroča iz Pariza, da pričakujejo že nekaj dni na francoskem mirno in odločno novi nemški napad, za kateri je glasom poročil letalec vse pripravljeno. Nekako vznemirjeno se vprašujejo, zakaj se ofenziva še ni pričela. Domneva se, da namerava nemško armadno vodstvo novo nezaslišano presenečenje na kakem odseku fronte, in da bodo najbrže napadli z velikim številom tankov.

— **Kerjenskij za vojno proti Nemčiji.** Pariška »Agence Havas« poroča: Izvršilni odbor socialistične radikalne stranke je sprejel v nedeljo Kerjenskega, ki je izjavil, da se po njegovem mnenju nahaja Rusija že v vojnem stanju z Nemčijo. Kerjenskij je zahteval, naj bi vsi narodi entente Rusiji pomagali ter ji poslali nekoliko čet, zlasti pa municije. A požuriti se je treba, da se reši Rusija iz težavnega položaja. V treh mesecih bi bilo morebiti prepozno.

— **Francoski glasovi o Hertlingovi izjavi.** Francosko časopisje splošno ugotavlja, da izjave nemškega državnega kanclerja grofa Hertlinga ni smatrati za kak senzacionalen dogodek, izjava da marveč samo dokazuje, da ostane nemška državna politika neizpremenjena in da vlada popolno soglasje med vlado, vrhovnim vojnim vodstvom in državnim zborom. Časopisje razpravlja zlasti o onem delu govora, v katerem državni kancler izjavlja, da je pripravljen poslušati sprejemljive mirovne predloge ter o njih razpravljati v majhnem krogu. Skoraj vsi listi zatrjujejo, da ententa ne pojde na ta lim, s katerim se v prvi vrsti hoče razdvojiti alirance.

— **Angleško delavstvo za Alzacijo-Loreno.** Franciji na čast je angleška delavska zveza priredila v londonskem Hydeparku veliko manifestacijo. Sprejeta je bila oburnem odobravanju resolucija, ki zahteva, naj se Anglija ramo ob rami s Francijo bojuje tako dolgo, dokler ne bo osvobojena Alzacija-Lorena in zdrobljen pruski militarizem.

— **Kitajski izvoz v Rusijo.** Iz Pekinga poroča Reuterjev urad: Nasproti pritožbam, da zvaža Kitajska bombaž, mast, kavo in drugo blago v Rusijo, odkoder blago končno prihaja v Nemčijo, se uradno izjavlja, da se po železnicah, ki so pod državno kontrolo, tako blago ne pošilja v Rusijo.

— **Amerika zaprla inozemske zavarovalnice.** Kakor se javlja iz Washingtona, je vlada Združenih držav zaprla 19 sovražniških zavarovalnic ter njih premoženje prevzela v javno upravo.

Dnevne beležke.

— **Občutno podraženje kruha? — Menda za 75 odstotkov?** Dolge hude čase imamo za seboj. Slab je bil kruh, katerega smo dolge časa dobivali. Noben človek ni vedel pravzaprav kakšno mešanico mora požirati v podobi kruha. Željno pričakujemo novega kruha, ki naj bi se peklo iz prave moke od žita nove žetve, se že pečajo prav pridno, kako bodo občutno podražili kruh. Najprej, kakor znamo, so dobili agrarci darilo v obliki zvišanja cene žitu. Sedaj pa se prenese to zvišanje cene na prebi-

valstvo. Vrhutega zahtevajo peki svoj del. In sedaj hočejo ceno kruhu zvišati pri kili na eno krono. To zvišanje pa nečijejo vpeljati nankrat po vsej državi, temveč vrstoma po deželah. Vlada ni še na čistem, katera dežela naj bo prva, da bo jedla dražji kruh. Kak vtis bo to podraženje napravilo na že itak izmozgano prebivalstvo, hočemo počakati.

— **Potres smo čutili v Ljubljani** včeraj popoldne ob 1.45 minut.

— **Tako je prav!** Kakor je delavce brez razlike naroda v Avstriji razočaral zadnji sklep nemško-soc. dem. kluba, da bo glasoval za proračun Seiglerjeve vlade, ravno tako bo razveselil in navdušil včerajšnji sklep istega kluba, da bo sedaj glasoval proti proračunu in vojnim kreditom. Razumemo težki položaj nemških sodrugov v sedanjem političnem in gospodarskem momentu, ko delavno ljudstvo strada na vseh koncih in krajih, ko se delavstvo v vojni industriji neusmiljeno preganja. Del tega bi se bilo dalo olajšati, ko bi imeli vlado, ki bi bila kos svoji nalogi. Ali sedanja vlada še ni pokazala ne volje ne sposobnosti za resno parlamentarno delo, za rešitev vsaj del tistega, kar avstrijski narodi pričakujejo in kar bi se v vsaki drugi državi že davno bilo izvršilo. Toda Seidler je za to nespodoben in radi tega nevreden zupanja parlamenta in tem manj soc. dem. delavstva. Boj taki vladi, je edini pametni odgovor. Delavstvo se tega boja zaveda, čeprav je čas kritičen. Taka vlada mora izginiti in dati mesta drugi, ki bo kos veliki nalogi. S tega stalšča pozdravljamo sklep nemških sodrugov, ki so pokazali svojo politično odločnost. Tako je prav, naprej po tej poti!

— **Preosnova kazensko-pravnega reda.** Justični minister je predložil poslanski zbornici zakonski načrt za enostavnejše postopanje v kazenskih stvareh. Najvažnejši sta izpremembi, da se število senatnih članov zniža na sodiščih prve inštanice od štirih na tri in na sodiščih druge inštanice od petih na tri ter da se uvede za lažje zločine in prestopke enostavnejše postopanje pred posameznim sodnikom. Razen tega se omeji prisilno preganjanje, določanje pričin se prenese na sodno pisarno, pisarska dela v postopanju radi prestopkov se zmanjšajo itd. Novela dalje nanovo urejuje pristojbine za priče in izvedence, priznava zagovorništvu pravico do vpogleda v akte pripravljalnega postopanja in razširja pravico izredne olajšave v ponotnem postopanju. S tem je v zvezi preureditev priziva v kazenskih stvareh. Priziv v bodoče ne bo odvisen od tega, če je sodišče uporabilo izredno olajšalno pravico ali ne. Toženec se bo lahko pritožil, ako se kazni ni znižala vsaj na polovico postavne najnižje mere, tožitelj pa, ako kaznen ne dosega polovice najvišje mere. Znižanje senatnih članov in sodstvo posameznih sodnikov velja le za vojni in prehodni čas.

— **Cestni izgredi v Ljubljani pred sodiščem.** Bilo je že nekaj obravnjav radi znanih cestnih demonstracij 24. aprila t. l. V soboto je bila zopet obravnava proti 11 osebam. Obsojeni so bili obtoženci v ječo od 14 dni do 3¼ meseca. Nekaj obravnjav je že bilo, nekaj se jih bo vršilo v kratkem. Pri dosedanjih so bili številni demonstrantje občutno kaznovani.

— **Predujmi za ženske vojaške pomožne moči.** Stanovanjski oddelček vrhovnega armadnega poveljstva razglašča, da določbe, po kateri se imajo plačevati ženske pomožne vojaške moči za nazaj, ne more spreminiti, ker se odtegne s tem vojaški upravi vsakršno sredstvo, če pomožna moč zapusti svoje službeno mesto, izterjati od nje plačo, ki jo je ta prejela za naprej. V posebno ozira vrednih slučajih pa dovojuje vojaška uprava izplačevati ženski pomožni moči predujem v znesku največ polmesečne plače.

— **Joško Zorman** bivši član ruske opere v Rigi in hrv. nar. opere v Osijeku je angažovan kot bariton za bodočo sezono slov. nar. gledališča.

— **Detomora je osumljena** neka dvaindvajsetletna dekla na Bledu. Detomora je izvršila koncem maja. Oddali so jo radovljiškemu sodišču.

— **Razmere v Pulju.** V Pulju se sme po novi odredbi trdnjaviškega komisarja prebivalstvo muditi na ulicah zvečer do 11. ure, in sicer glede na to, da se zapirajo javni lokali ob 10. in da prihaja večerni vlak šele ob 10. uri 14 minut v Pulj.

— **Tragična smrt orožnika.** V petek popoldne sta bila v Divači dva vojaka in pokradla nekaj perila nekemu vrtnarju. Ko to zapazi, steče orožnikom naznanit. Orožnik, Žitko po imenu, se hitro odpravi in gresta z vrtnarjem, za vojaki do Povirja. Tam jih dobita in aretirata ter ženeta k županu. Kakor priče izpovedo, je orožnik vojaka ozmerjal. Vojaka to razjezi, potegne bajonet in zabode orožnika v srce. Ves razburjen skoči namesto skozi vežina

vrata na nasprotno stran. Orožnik zbere svoje zadnje moči, pograbi za samokres in ustrelji vojaka od strani tudi v srce! Oba se zgrudita mrtva vsak na svojo stran. Drugi vojak pa zbeži, ali so ga že prijeli v Divači.

— **Roparski umor.** Iz Sevnice poročajo: V soboto 13. t. m. se je nahajal posestnik Ivan Klemenčič iz Kladja v gostilni Antona Vrtovška v Blanci. Na drugem koncu mize je sedel neki mlad človek. Ko je Klemenčič odšel, je šel za njim oni neznanec in ga pri gozdu malo pred njegovim domom napadel in oropal. Klemenčič je imel pri sebi baje okoli 80.000 K. Šolski otroci so slišali, kako je Klemenčič klical na pomoč. Klemenčič je bil večkrat zaboden z nožem in je kmalu umrl.

— **Nevihita na Štajerskem.** V okraju Weiz je dirvalo v medeljo hudo neurje. Kulture so uničene. Železniška proga Weiz-Birkfeld je deloma razrušena in promet se bo mogel obnoviti še le koncem tedna.

— **Štiri leta internirana.** Te dni sta se po štirih letih vrnila bivša delmatinska mestna župana dr. M. Čingrija in dr. I. Krstel v Dubrovnik ozinoma v Šibenik. Začetkom vojske so ju internirali in sta do amnestije prestajala vse veliko trpljenje političnih preganjancev. Prebivalstvo v Dubrovniku in Šibeniku je sprejelo svoja bivša načelnika z velikimi častmi.

— **Nov krematorij na Češkem.** Pri zadnji seji mestnega zastopa v Pardubicah so odobrili predloge komisije za zgradbo krematorija in poslali so to komisijo, da pregleda že obstoječi češki krematorij v Libercu in nekatere druge v Nemčiji.

— **Zanimivo.** »Nova Doba« piše: V nedeljo so se peljali na progi Plzen-Praga z nekim tovornim vlakom trije švicarski vagoni z označbo »Zucker-Transport nach Schweiz — Zürich«. Torej tudi v Švico že pošiljamo sladkor.

— **Orožnik ustrelil kmeta.** V Sv. Urbanu pri Ptujju je orožnik ustrelil oženjenega posestnika Jožefa Poterco. Branil se je, ko je prišel orožnik ponj, da ga odvede, ker je prekoračil dopust.

— **Ženski shod v Sarajevu.** Žene rezervistov v Sarajevu so sklicale shod, na katerem bodo razpravljale o nezadostnih podporah.

— **Iz Zagreba v Samobor.** Kakor pišejo hrvaški listi, odidejo vojaki madžarskih polkov, ki so jih pred kratkim komandirali v Zagreb, v Samobor, ki ni daleč od Zagreba.

— **Radi politike mu razsekalo glavo.** Pred nekaj dnevi je prišlo v neki zagrebški gostilni radi politike do prekanja med frankovcem dr. Mintosom in nekim poročnikom. Poročnik je v jezi prijel za sabljo in udaril dr. Mintosa z njo po glavi. Ranjenega so prenesli nato v domobransko bolnico, kjer je dobil prvo pomoč.

— **Nov gospodarski polmesečnik v Zagrebu.** V Zagrebu se je osnovalo novo trgovsko podjetje, ki namerava izdajati razne revije in dnevnik. Kot prvi list bo izdalo novo podjetje polmesečnik »Slovanski Lloyd«, ki se bo pečal le z gospodarskimi, trgovskimi in industrijskimi vprašanji. Prva številka izide baje 1. avgusta pod uredništvom mladega časnikarja Jurja Kosa.

— **Kurent.** V Ljubljani se je ustanovil konzorcij, ki bo izdajal humoristično satiričen list »Kurent«. List bo izhajal po dvakrat na mesec ter izide prva številka že koncem tega meseca. Kurentu se je posrečilo pridobiti mnogo odličnih sotrudnikov tako humorističnih pisateljev kot satiričnih risarjev in karikaturnistov, tako da se bo glede vsebine in slik mogel uspešno kosati z najboljšimi podobnimi edicijami drugih narodov. Ker se bo vsled pomankanja papirja določila maklada po številu naročnikov, prosimo vse, ki nameravajo »Kurenta« naročiti, da store to takoj. Naročnina znaša do konca tekočega leta 10 kron ter se pošilja upravi »Kurenta« v Ljubljani, Stari trg št. 19 (Zvezna tiskarna). Rokopise sprejema uredništvo »Kurenta«, Križevniška ulica 9. Konzorcij »Kurenta« je izdal humoristični almanah »Kurentov album«, ki vsebuje 18 originalnih risb Gasparija, Podrekarja in Smrekarja ter šaljive literarne prispevke znanih slovenskih pisateljev. Album stane 4 K 20 vinarjev, ter se dobi v vseh slovenskih knjigarnah in v upravi »Kurenta«.

— **Štirje brezmesni tedni v Nemčiji.** Nemški vojni prehranjevalni urad je pravkar določil termin za napovedane brezmesne tedne. Brez mesa bodo torej naslednji tedni: Od 19. do 25. avgusta, od 9. do 15. septembra, od 29. septembra do 6. oktobra. Obenem se zmanjša mesna racija v mestih nad 100.000 prebivalcev od 280 gramov na 200 gramov. V nadomestilo za brezmesne tedne bodo oddajali v Berlinu na osebo tri funte novega krompirja.

— **Pomanjkanje obleke na Nemškem.** Na Nemškem so stavili svoj čas rok, do katerega morajo oddati ljudje vsi

obleko, ki jo májo odveč. Ta rok je potekel s 15. julijem, vendar je vlada sedaj ta rok podaljšala, ker uspeh, ki ga je pričakovala od te odredbe, nikakor ni zadovoljiv. Berlin, ki bi bil moral oddati 75.000 oblek, jih je oddal v to svrhu komaj 30.000, komaj tretjino zapovedanega števila.

— **Trgovina z ljudmi.** V finski korespondenci, ki izhaja v Berlinu, so objavili naslednjo zanimivo vest: Predlagali so, »ujetnike rdeče garde poslati v Nemčijo. S tem menijo na one »ujetnike«, ki so bili obsojeni na najmanj tri-letno prisilno delo in jim je dovoljeno, da si tako odslužijo kazen. Delali bodo v nemških premogokopih, za kar dobi Finska gotovo množino kalija. V dvajsetem stoletju smo . . .

— **Tobačna tovarna v Rovinju.** Razširja se vest, da se v kratkem izopet otvori tobačna tovarna v Rovinju v Istri. Delavke, ki so že poprej delale v tovarni, težko pričakujejo otvoritve, da bi kaj zaslužile. Živež je vedno dražji, dohodkov pa od nikoder.

— **Meso morskih psov** so začeli prodajati vsled velikega pomanjkanja govejega in drugega mesa v Stockholmu na Švedskem. V kratkem času so razprodali tega mesa na štokholmskem trgu več kot 100.000 kilogramov.

Vojna.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 16. julija. Uradno se razglša: V ozemlju stilsferskega prelaza, severno preloma Tonale, v Judikartijih in na visoki planoti asijski es je artiljerijski ogenj stopnjeval do največje sile. Ob Monte Pertica in Monte Solarollo je sovražnik po izredno ljuti artiljerijski pripravi štirikrat zaporedom srdito napadel; vrle čete naše 55. divizije so ga deloma z ognjem, deloma v bližinskem boju krvavo odbile. Sovražnik je imel izredno težke izgube. — Na albanški fronti nič posebnega.

Nova nemška ofenziva.

Berlin, 16. julija. Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta: Na posameznih odsekih je oživelo artiljerijsko delovanje. Vzhodno od Ayette smo zavrnili ponočni sunek, vzhodno od Hébuterne močnejši napad sovražnika. Tu so se tekom noči razvili novi krajevni boji. —

Vojska skupina nemškega cesarjeviča: Med Aisno in Marno in vzhodno Chateau-Thierryja živahen topniški boj. V manjših podjetjih in s sunkom čez Marno jugovzhodno od Jaulgonne smo videli v sovražno črto in privedli ujetnikov.

Jugovzhodno in vzhodno Reimsa smo včeraj zjutraj vdrl v dele francoskih postojank. Na pripravah za artiljerijsko vojevanje so imele zimljemerske čete poseben delež. Artiljerija, minometi in plinometi so odprli s svojim uničujočim učinkovanjem v zvezi z oklopnimi vozovi in plamenometi infanteriji pot v sovražno črto. Armada generalnega polkovnika von Boehn je med Jaulgonne in vzhodno Dormonta prekorajčila Marno. Pijonirji so prepeljali ob intranjem svitu maskovalne čete čez reko in so ustvarili s tem podlago za uspeh dneva. Pehota je maskočila strme bregove na južnem bregu Marne. Pod njenim varstvom so zgradili mostove. V stanovitnih bojih smo prodrli trdovratno branjeno gozdno ozemlje, prvo sovražno postojanko, in smo vrgli sovražnika nazaj na njegovo črto zadaj pri Conde=La Chapelle=Comblizy=Mareuil. Tudi severno Marne smo iztrgali Francozom in Italijanom njihove prve postojanke med Ardrie in Marno. Zvečer smo stali v boju vzhodno črte Chatillon=Cuchery=Chaumazy. Armade generalov von Mudro in von Einem so napadle sovražnika v Champagni od Prunaya pa do Tahure in so o svojih v boju s sovražnikom, ki se je umaknil našemu napadu, prvo francosko postojanko. Južno od Nauroy=Moronvillersa smo napravili sunek čez višavje Cornillet=Hochberg=Keilberg=Pochlberg skozi lijesto polje predlanske bitke pa do Rimske ceste severovzhodno Proisnesa in v gozdno ozemlje južno Fichtelberga. Vzhodno Suippe smo iztrgali sovražniku bojno polje bitke v Champagni med Auberville in jugovzhodno od Tahure. Na naši napadalni fronti vzhodno Reimsa drži sovražnik svojo drugo postojanko severno od Proisnes=Souain=Perthes. Kljub gostim oblakom in morskim vetrovom so bile značne bojne sile zelo delavne. Z nizke višine so posegli letalci z bombami in strojnimi v boju na celini. Sestrelili so včeraj nad bojiščem 31 sovražnikovih letal in 4 privezane zrakoplove. Število do sedanjih ujetnikov znaša več kot 13.000. — Vojska skupina vojvode Albrechta: V manjših podjetjih v Lotaringiji, v Vogezih in v Sundgau smo dobili ujetnikov.

Obstreljevanje Pariza.

Berlin, 16. julija. Po daljšem prestledku se je pričel Pariz danes zopet obstreljevati z dalekostrelnimi nemškimi topovi.

Zadnje vesti.

Prva seja poslanske zbornice.

Dunaj, 16. julija. Po štirimesečnem presledku se je danes sestala poslanska zbornica na poletno zasedanje. Dvorana in galerija so bile dubkom polne. V loži gospodske zbornice je bil med drugimi tudi bivši vnanji minister grof Czernin. Predsednik dr. Gross je pozdravil poslance z ogovorom, v katerem je izrazil upanje, da bo predstoječe zasedanje zbornice pripomoglo v to, da se zagotove in okrepe ustavne razmere. Ob živahnem pritrjevanju je predsednik dal duška iskrenim pozdravom za naše junake na fronti, do katerih imamo neomejeno zaupanje in hvaležno priznanje.

Z dvetretjinsko večino je zbornica sklenila, da takoj prične s prvim čitanjem proračunskega provizorija v zvezi z razpravo interpelacij o raznih dogodkih zadnjega časa v notranji in vnanji politiki ter o notranjih vladnih zadevah. Ministrski predsednik dr. vitez Seidler je predstavil potem zbornici novoimenovane člane kabineta, voditelja urada za ljudsko prehrano dr. Paula in notranjega ministra viteza Geyerja ter izjavil, da bo v kratkih obrisih označil položaj, kakoršnega je naša zbornica ob svojem sestanku. Kar se tiče vnanje politike, je opozoril ministrski predsednik na izjavo vnanjega ministra grofa Buriana (katero smo že včeraj priobčili). Ministrski predsednik hoče naglašati le naslednje: Tudi s stališča c. kr. vlade je bila ta vojna že od prvega početka obrambna vojna (pritrjevanje na levi) in to je tudi ostala. Jasno je, da moramo to obrambno vojno kakor doslej tako tudi v bodoče vojevati s skrajno silo, da prepričamo sovražnike, da ni nobenega sredstva, s katerim bi prišli do miru, neozirajoč se na naše življenjske interese in na našo čast (živahno pritrjevanje na levi). Naši nasprotniki bijejo ta boj na trojni način: Z orožjem, s sredstvi blokade in s sredstvi notranje propagande. Uspehi zavezniških armad nam jamčijo, da sovražniki z orožjem ne bodo dosegli svojega cilja in da se bodo morali sprijazniti s spoštovanjem našega stališča. Tudi s sredstvi blokade pač lahko izsilijo od našega ljudstva najtežje žrtve, a naše volje, da vztrajamo, s tem ne bodo uklonili. S primerno uporabo pomožnih virov, ki so nam na razpolago, in z napredujočo organizacijo bomo kos položaju in ga bomo tudi še izboljšali za prebivalstvo. Kar se končno tiče notranje propagande, za katero so v neki sovražni državi nredili poseben organ, je to način boja, ki se tiče naše notranje politike. Sredstva, s katerimi delujejo naši sovražniki, so tako absurdna, da pričajo o popolnem nepoznanju naših razmer. Ob neomajni zvestobi napram dinastiji, ob zvestobi državljanov napram državi in ob trdnosti državne tvorbe tudi te strupene sovražne pušice ne bodo dosegle uspeha. Naši sovražniki se bodo prepričali, da tudi s temi sredstvi ne bodo imeli sreče. Neglede na neuklonljivo eneržijo, s katero bomo vojno nadaljevali, pa ne bomo opustili nobene prilike, da ugodimo pot mirovnim pogajanjem (živahno pritrjevanje). Vsako resno ponudbo s sovražne ali tretje strani bomo vestno presojali ter poskusili vse, kar je mogoče, da se približamo mirovnemu cilju, po katerem vsi hrepenimo. Neomajljivo vztrajamo v trdnem prepričanju, ki je izraženo v mirovni ponudbi zveznih držav z dne 11. decembra 1916, v prestolnem govoru in v cesarskem odgovoru na mirovno noto svetega očeta. Naš trden sklep je, da peljemo monarhijo iz vojnih grozot, kakor hitro nam to dopuste naši življenjski interesi in naša čast, in da ustvarimo mir, ki bo preprečil take preskušnje človeštvu za cele generacije. Mirno smemo gledati v bodočnost. Združeni z našimi zvestimi zavezniki bomo zamogli izsiliti konec svetovne vojne. Iskrena skupnost z našimi zavezniki, katero bomo v bodoče še bolj utrdili, zlasti pa zveza z Nemčijo, nam daje poročstvo, da si bomo za vse čase ohranili primerno mesto med svetovnimi državami in da bomo našim narodom zavarovali svoboden in uspešen razvoj. A naša zveza naj ne bo nevarnost za ostale države, marveč naj bo koristen član v bodočem zopet spravljemem svetu. Ministrski predsednik je nadalje izjavil, da bo o raznih vojaških pritožbah podal brambni minister potrebna pojasnila. Glede razmer prehrane je ministrski predsednik izjavil, da je neugodna letina pretečenega gospodarskega leta povzročila velike težkote v prehrani. Niti dovoz iz Ogrske, niti dovoz iz Rumunije ni izpolnil našega pričakovanja. Tudi upanje, da se bo položaj naše prehrane izboljšal vsled dovoza iz Ukrajine, se ni izpolnilo. Vsled neurejenih razmer je bil izvoz večjih množin žita iz Ukrajine nemogoč. Uvoz je bil omejen skoraj izključno na živino, mast, jajca in sladkor. Vkljub pomoči iz Nemčije ni bilo več mogoče dati od konca maja naprej polnega odmerka kruha in moke. Ministrski predsednik je omenjal znižanja krušne racije na Dunaju ter pripomnil: Ker so podobni ukrepi postali potrebni tudi na Ogrskem in v Nemčiji, se z večjimi dovozi iz teh dežel ni moglo več računati. Prehra-

na je bila omogočena le še z zadnjimi ostanki domačih zalog in z neznatnim dovozom iz Rumunije in Ukrajine. Seveda nismo mogli zasigurati niti za silo zadovoljive prehrane dežel. Vendar pa je vlada vsaj večim mestom in najvažnejšim središčem industrije razdelila zrnja, da ni zaostala vsa industrija. Sedaj smo v novi žetvi; vse se je ukrenilo, da bo čimprej dovršena. Res, da je deževno vreme, ki je ugodno vplivalo na jaro setev, zakasnilo zgodnjo žetev. Vendar pa se že na Ogrskem in nekod na Avstrijskem že mlati. Ogrska vlada da, v kolikor jej bo možno, vse izmlačeno zgodnje žito armadi in raznim delom Avstrije na razpolago. Te množine bodo zadostovale, da bomo preskrbljeni do konca meseca v sedanji, kajpada nezadostni meri. Sadov žetve v celoti pa pred koncem julija oziroma početkom avgusta ne moremo nakloniti širokim slojem prebivalstva. Morali bomo torej do tedaj premagati še marsikako težavo. Do konca julija bo vlada gledala, da oskrbi nadomestek za žito. Do takrat se bode delila pač le zmanjšana krušna racija. Od drugega tedna v avgustu pa bo vlada mogla dajati normirano količino kruha. Sočevje, ki nam ga je za drugo polovico julija obljubila v znatni meri dobavljati Ogrska, in pa rani krompir bo zlasti po mestih moral blaziti napete razmere. Vrhtega se bo vlada trudila, da dobimo več mesa tudi po kronovinah, a prizanašala bo čim največ možno živini.

V zadevi obširne tajne trgovine ugotavlja minister, da ni vzrok temu v brezbriznosti upravnih oblasti, ampak v obžalovanju vrednem pomanjkanju idealnega brezpogojnega žrtvovanja za državno skupnost. Nikaikor ne branimo onih, ki nočejo verjeti, da tudi oni morajo nositi pezo vojne, onih, ki z mošnjikom v roki dosežajo, da v vojni ne žive izdatno slabše nego v miru, dočim so stošiči izročeni gladu in bedi! (Živahno pritrjevanje). To je zločin, ki ga moramo moralno veliko bolj obsojati nego do sedaj! (Živahno pritrjevanje). Kar se tiče tajne trgovine je kajpada nje posledica nevarnost za enakomerno javno preskrbo. Kar pa se porazgubi v tajni trgovini, niso to tolike množine, da bi morala zavirale splošno preskrbo v državi. Prava korenina zla je ravno ta, da Avstrija proizvaja premalo živil, da bi se mogli z zalogo preživljati vsi državljani. Gospodarski ABC pravi, da se Avstrija pač ne more, a da se Avstro-Ogrska sama lahko preživlja. Ministrski predsednik se je še kot sekcijski načelnik v poljedelskem ministrstvu leta 1914, zelo odločno zavzemal, da bi v duhu avstro-ogrške nagodbe vzdržali svobodo prometa med obema polovicama države in da bi ustanovili za z nakupovanjem v nevtralnem inozemstvu in z rekvizicijami doma izdatno gospodarsko rezervo. A to se ni zgodilo. Danes ste Avstrija in Ogrska gospodarsko naravnost ločeni, in ogrska vlada nam doslej z najboljšo voljo ni mogla več dobavljati, kakor mal drobec vsega, kar nam je dajala v normalnih časih. Za bodočnost vidimo iz tega, da po popolni izpremeni sistema dobave v tuzemstvu najbrže ne smemo pričakovati radikalne odpomoči.

Pred vsem moramo izkušati, da izboljšamo naše prehranjevalne razmere z Ogrsko. Vsled pogajanj z Ogrsko bo tudi onostranska polovica letos letošnjo letino bolj trdo zahtevala. Lastne produkcije ne smemo drangalirati, pač pa jo moramo na vse načine in z vsemi močmi pospeševati. Legitimna trgovina se mora bolj izdatno pritegniti, kot doslej. Centrale za živila se bodo skoro izročile državni upravi. Tudi v mirnih časih ne bomo mogli pogrešati sistematične prehranjevalne politike na podlagi dalekovidnega in temeljitega pospeševanja produkcije. Ravno v prehranjevalnih vprašanjih je sodelovanje parlamenta največje važnosti. Zbornica pa naj nikar samo ne kritikuje, ampak naj tudi s praktičnimi predlogi podpira vladno stremljenje. Zgodilo se bo vse, da se s pomočjo predlaganih novotarij doseže izboljšanje prehranjevalnega vprašanja.

V politiki so se izvršile bistvene izpremembe. To se je zgodilo tako, da je bila vlada primorana, da je izstopila iz svoje dosedanje rezerve. Od početka nastopa mojega uradovanja je vlada vodila misel, da mora v svetovni vojni in pri polni negotovosti zunanjega položaja, v notranji politiki samo za tem stremiti, da drži situacijo samo v gospodarskem in političnem oziru in da s tem s svoje strani olajša vojskovanje. Bil je to program političnega premirja. Čim več časa je pošlo do očiščenja zunanje situacije, tem težje se je ta metoda vzdrževala. V nadi na ožje narodne pridobitve, ki bi se iz mirovnih pogojev naroda dale izbili, so nekatere stranke konsekventno odklanjale sodelovanje pri delu notranjega političnega sporazuma.

Ministrski predsednik opozarja na držanje »češkega svaza« napram razgovoru o reviziji ustave, kljub temu, da so ravno Nemci bili posebno pripravljene za sodelovanje, ko so vendar bili pripravljene brez vseh predpogojev preiti v posvetovanja, tako da bi prišel lahko vsak preureditveni načrt v pretrés, seveda samo tak, ki bi integritete avstrijske države ne ogrožal. Ako se vlada ni hotela izpostaviti pravičnemu očitku politične pasivnosti, ni smela dalje odlašati in storiti je morala, kar je mogla storiti, namreč izvesti svoj program, program narodne avtonomije, v kolikor je mogla storiti to v okviru moči, ki ji jo daje ustava. Tako je nastala

la naredba o razdelitvi Češke v okrožja — ako vidi kdo v tem, da se je vlada naveličala čakati na tako dolgo in tako potrpežljivo sporazumljenje narodov, potem pa priznam, da bi ne nastopil proti tej trditvi, kajti, ako je v Avstriji sploh kak političen kurz, mora biti pač samo tak, da dá upravičenim zahtevam nemškega naroda v Avstriji polno zaščito. Je star in resničen izrek, da se v Avstriji ne dá vladati proti Nemcem in ravnotako ne brez Nemcev. Hrbtišče naše raznobarvne države je pač nemški narod in bo to tudi vedno ostal.

Vitez Seidler naglašja v nadaljnjih izjavah, da bo — nadaljujoč dosednji kurz — šel ravno pot naprej. One stranke, ki stoje na strani, najdejo odprta vrata za pogajanja. Vsaka ima pravico, zahtevati to, kar potrebuje, da se zamore razvijati v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Dobro došle vse stranke, ki so zveste dinastiji in državi. Vitez Seidler izjavlja, da ne mara delati krivice drugim narodnostim, a priznava načelo, da mora v državi enakopravnih narodov zavzemati nemško ljudstvo pozicijo, ki mu gre po njegovi zgodovini in njegovi kulturi.

Ministrski predsednik je razpravljajal nadalje o galiskih razmerah in o vprašanih socialne politike, katero smatra za posebno važno. Široke ljudske plasti so zlasti v tej vojni storile toliko, da imajo polno pravico do dalekosežnih ozirov. Srednji stan ima težavno stališče in je treba potrebno ukreniti, da ne omaga v težavnih razmerah. Minister apeluje na zbornico in priporoča, da sprejme v polnem obsegu računski provizorij in vojne kredite.

Po govoru ministrskega predsednika je govoril češki socialist Tušar in je izjavjal, da so češki socialisti odklonili razgovore z Nemci, ker ti še niso v pravem psihološkem razpoloženju. Nemci so postali prevzetni, ker imajo pač vse, kar jim poželi srce. Toda pride gotovo čas, ko bo češki narod svoboden, Čehi bodo lahko še čakali, saj so tudi dočakali, da je pripravil Seidler državo na rob prepada. Čehi se ne boje prihodnosti!

Nemški nacionalec Waldner izjavja, da govore posamezni poslanci tako, kakor bi bili sporazumljeni s sovražnikom. To je očitna veleizdaja, veliko hujša, kakor če uhajajo čehi češki polki k sovražniku.

Poslanec Verstovšek napada vehementno vlado. Danes bi stali v očeh sovražnika v vse drugačni luči, kakor stojimo, če bi dala vlada narodom pravočasno narodno avtonomijo. Iz cele vrste »Volksratov« je razvidno, odkod prihajajo razna sumničenja in obrekovanja poštenih narodov.

Krščanski socialc Jerzabek pravi, da vse infamne govorice in opravljanja, ki se širijo po Dunaju, izhajajo od židov. Nastali so nepopisni kravali in pretep med poslancema Steinhaus in Paarer in le s težavo se je posrečilo, zabraniti nadaljnja nasilstva.

Poslanec dr. Ellenbogen je pozdravil sklep socialnih demokratov, ki bodo glasovali proti proračunskemu provizoriju in proti vojnim kreditom.

Ob šestih popoldne je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri ob desetih.

Izpremembe v vojaških poveljstvih.

Dunaj, 16. julija. Cesar je ugodil ponovni prošnji feldmaršala barona **Conrada** za izprst z dosedanega službenega mesta ter ga je z ozirom na njegove velike zasluge za razvoj oborožene sile imenoval za polkovnika svoje telesne straže in ga obenem povzdignil v dedni grofovski stan. Istodobno je cesar imenoval generalobersta **nadvojvodo Jožefa** za poveljnika armadne skupine, generala kavalarije kneza **Alojzija Schoenburg-Hartenstein** pa za armadnega poveljnika.

Seja gosposke zbornice.

Dunaj, 16. julija. Ob štirih popoldne je imela seja gosposka zbornica, v kateri je vitez Seidler podal že znano izjavo grofa Buriana o vnajem položaju.

Vinska letina na Ogrskem.

Budimpešta, 16. julija. Stanje vinogradov je na celem Ogrskem zadovoljivo. Povsod se pričakuje precej bogata trgatega in dobra letina. Izvrstno stoje vinogradi v okolici Tokaja. Vinske cene neprenehoma naraščajo.

Dogodki v Rusiji.

Moskva, 16. julija. Petrograški sovjet je sprejel resolucijo, ki zahteva, da se proglasi nerazdeljivost Rusije. — V stranki levčarskih socialnih revolucionarjev je nastal razkol; en del pripadnikov te stranke je prešel k boljševikom, drugi del pa k desničarskim socialnim revolucionarjem.

Nove volitve v Angliji.

Haag, 16. julija. V londonskih parlamentarnih krogih zatrjujejo, da bo v kratkem razpuščen angleški parlament in razpisane nove volitve, ki se izvrše meseca novembra. Približno petnajst milijonov novih volilcev se udeležijo bodočih volitev.

Nova ofenziva na zapadu.

London, 16. julija. Uradno se razglašja: Sovražnik je včeraj zjutraj pričel ofenzivo na

70 kilometrov široki fronti. Napadel je vzhodno in zapadno Reimsa. Mesta samega ni napadel. Zapadno Reimsa so vdrla Nemci 36 kilometrov širine v francoske pozicije ter v globočini 4 do 5 kilometrov. Pri Marcienu so ameriške čete sovražnika v protinapadu sijajno zavrnile, ter vjele 1000 Nemcev. Vzhodno Reimsa je bil sovražnik krvavo odbit in njegovo prodiranje ustavljeno.

Sibirija in Japonska.

Moskva, 16. julija. Iz Sibirije prihajajo poročila, da je v pogajanjih med sibirsko vlado in Japonsko nastala pavza, ker so pogoji, katere zahteva Japonska za svojo pomoč, skoraj nesprejemljivi.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B štev. 1401 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B štev. 1401 do konca prejmejo goveje meso po znižani ceni v četrtek, dne 18. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 8. do 8. štev. 1401 do 1600, od 8. do pol 9. štev. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. štev. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. štev. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. štev. 2201 do konca.

Krompir za I., II., III. in IV. uradniško skupino prejmejo stranke v četrtek, dne 18. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: **I. uradniška skupina:** dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 160, od 9. do 10. štev. 161 do 320, od 10. do 11. štev. 321 do konca. **II. uradniška skupina:** popoldne od 2. do 3. **III. uradniška skupina:** od 3. do 4. **IV. uradniška skupina:** od 4. do 5. Stranke dobe za vsako osebo po 3 kg krompirja, kilogram stane 50 vinarjev.

Suho sadje na rumene izkaznice D prejmejo stranke v četrtek, dne 18. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do pol 9. štev. 1 do 100, od pol 9. do 9. štev. 101 do 200, od 9. do pol 10. štev. 201 do 300, od pol 10. do 10. štev. 301 do 400, od 10. do pol 11. štev. 401 do 500, od pol 11. do 11. štev. 501 do konca. Stranke dobe za vsako osebo pol kilograma, kilogram stane 3 krone.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala kilobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v četrtek, dne 18. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico A od št. 1 do konca. Vsaka oseba dobi ¼ kg; kilogram stane 4.— K.

Umetnost in književnost.

Ponovni natječaj. Objavljamo svim kompozitorima slavonskog juga, Hrvatima, Srbima i Slovencima: Natječaj za najbolje kompozicije u iznosu od K 5000 i to za najbolju kompoziciju: 1. za glasovir: sonata, suite, rapsodija na svoje ili južnoslavenske pučke teme K 1000; 2. za pjesmu za jedan glas i glasovir (tri nagrade) a) K 400, b) K 300, c) K 200, ukupno K 900; 3. a) za ženski, b) muški, c) mješoviti zbor a capella ili uz glasovir, tri nagrade po K 350, ukupno K 1050; 4. za kompozicije komorne glazbe (sonate za gusle ili violincello i glasovir, trio quartet) K 1500; 5. za glasovirsku priredbu pučkih južnoslavenskih pjesana (najmanje 20) K 250; 6. za originalnu kompoziciju za tamburaški zbor, a) K 200, b) K 100, ukupno 300. Rok natječaja: 31. prosinac 1918. Kompozicije moraju biti do sada naštampana, prepisane tudjom rukom, označeno znakom, koji je na zapečaćenom pismu u kojem je ime autora. Rezultat natječaja objavit će se u travnju 1919 preko jugoslavenskih novina. Nagradjene kompozicije

prelaze u potpuno vlasništvo našega zavoda, koji se obvezuje, ako prilike dopuste, u roku od godine dana štampati nagradjena djela. Nagrade se isplaćuju 15 dana iz objave rezultata preko Jadranske banke Beč I., Tegetthoffstrasse 7, gdje je iznos za ovaj natječaj u siječnju o. g. deponiran. Jury za ocjenu sastavljaju gospoda: komponist Oskar Nedbal, dr. Gojmir Krek i Milan Obuljen. Nenađnjene kompozicije ima pravo zavod da ustupi redakciji naših glazbenih edicija, koje ih mogu štampati i honorirati po svojoj stopi. One međutim ostaju vlasništvu autora. Sve note odnosno rukopisi šalju se na neaslov: Slavenski izdavački zavod, Beč I., Spiegelgasse 4.

Razno.

* **Zanimiv dekret iz leta 1532.** Cesar Karol V. je izdal leta 1532. sledeči dekret: »Če je kdo lačen, in nima niti njegova žena, niti njegovi otroci ničesar jesti — tedaj se ga ne sme kaznovati, če ukrade kruh.« Kako pa je sedaj? Sedaj pa kaznujejo one, ki nimajo nič in ukradejo kako malenkost, one pa, ki imajo vsega preveč in kradejo milijone (seveda ne očitno!) ne kaznujejo, tem se priklanjajo. Kaj to: saj nismo v letu 1532., ampak v letu 1918....

* **Zakaj je tako malo papirja.** Skoro vsi — tudi bogati listi tožijo, da jim primanjkuje papirja. Papirja samega ne primanjkuje, ampak porabi se ga več. Mnogo za razne karte, za tisk papirnatega denarja in raznih potrebnih in nepotrebnih statistik in izkazov. Razen tega porabi vojaško upravo mnogo papirja za armado. Po zadnjem izkazu je porabila avstrijska vojaška uprava doslej 17.8 milijonov kg papirnatega blaga in sicer 6 milj. metrov za obleke ujetnikov, 100.000 metrov za delavne obleke delavcem, 4 milj. metrov za uniforme in obleke v zaledju, 6 milj. metrov kot nadomestilo za platno, 16.000 kv. metrov za aeroplane, 200.000 garnitur za prevleko slamnikov, 50.000 metrov za natlačenje zabojev za municijo, 4.9 milj. papirnatih vreč za oves, 1.2 milj. vreč za sadje, 4 milj. vreč za moko, 1.419.000 kvadr. metrov papirnatega blaga za nepremočljive plahte za vozove in vagone, 120.000 metrov za nahrbtnike in 70.000 metrov papirnatega blaga za mrtvaške obleke. Papirja se je porabilo še mnogo za nam znane in neznanne stvari in nadomestila....

* **»Svoboda« v Ameriki.** Nemški časopisi se razburjajo nad poročilom iz Amerike, da je bil neki newyorški odvetnik obsojen na 30 let ječe, ker je rekel: »Nemci bi se grozno smejali, ko bi videli ameriške priprave na vojsko«. Ko so pa obsojali pri nas ljudi za nič na smrt, se ni izmed Nemcev nihče razburjal.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Št. 9866.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski potrebuje za kurjavo svojih uradnih prostorov in od njega oskrbovanih zavodov ter v aprovizacijske namene več tisoč m³ bukovih zdravih drv in sprejema za njih dobavo ob uradnih urah pismene ali ustne ponudbe do 31. julija 1918.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 11. julija 1918.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4/I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Minář Fran, kirurško in splošno zdravljenje, ordinira od pol 1. do pol 3. popoldne v blagajni.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morajo zglasiti sami, mora prigrasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.